

Deși suntem o țară medie, România se comportă ca o putere mică. De ce?

Teodor Lucian Moga

- Articolul face parte dintr-o serie de analize despre politica externă și de securitate a României, publicate de Libertatea și semnate de experți în domeniu.

Relația cu vecinătatea estică a reprezentat constant o prioritate a politicii externe a Bucureștiului, cu precădere de când România a devenit, prin aderarea sa la NATO și UE, parte a flancului estic al celor două organizații.

Încă dinainte de declanșarea invaziei Ucrainei de către Federația Rusă în februarie 2022, România a urmărit să-și consolideze imaginea de partener solid și de încredere în relația cu aliații occidentali, asumându-și un rol mai activ în regiune, declarând că este un „pol regional de stabilitate și securitate”.

Totodată, a urmărit să-și contureze un profil de țară cu valențe regionale, așa cum reiese și din ultima Strategie Națională de Apărare, unde vecinătatea estică se bucură de o [atenție specială](#).

Cu toate acestea, România nu a reușit să-și dezvolte un rol vizibil în vecinătatea sa imediată.

Funcționăm pe mimetism, și spre Vest, și spre spațiul fost sovietic

În toată această perioadă de la aderare, „preluarea politicilor” formulate la nivel de NATO și UE, mai degrabă decât „inițierea politicilor”, a fost modalitatea predilectă de funcționare a politicii externe a României la nivel regional (inclusiv în relația cu vecinătatea estică).

[Recomandări](#)

[Cine are nevoie de partener? O femeie de 43 de ani s-a căsătorit cu ea însăși, iar la un an distanță și-a aniversat „relația” cu șampanie și flori de 10.000 de lire](#)

Proiectul politic al „Sinergiei Mării Negre”, pentru care România a insistat în cadrul UE, este printre puținele inițiative concrete pe care Bucureștiul le-a lansat la nivel regional.

Acest proiect însă nu a reușit să devină unul peren și a fost umbrit, în cele din urmă, de cel al Parteneriatului Estic.

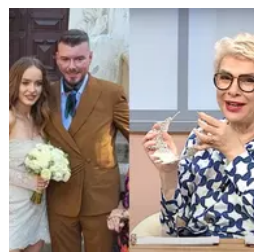
Altfel, în pofida discursului oficial și a locației geografice, România a arătat un apetit scăzut pentru implicarea în spațiul ex-sovietic, limitându-se la o atitudine de politică externă discretă, modestă ca dinamică și inițiativă.

Această situație vine în contrast cu aspirațiile sale de actor regional influent, care transpar din documentele oficiale și din declarațiile diplomației românești.

Sprrijinul față de Moldova pare singura noastră abordare majoră spre Est

Republica Moldova este excepția din acest spațiu al vecinătății estice.

Față de aceasta, România a arătat o preocupare constantă. România a oferit Chișinăului, de-a lungul timpului, susținere la nivel diplomatic, în eforturile sale de integrare europeană. Sprrijinul a venit și la nivel de asistență externă financiară și de dezvoltare, sanitară (în timpul pandemiei) sau energetică (pe fondul războiului din Ucraina).

[Recomandări](#)

[Reacția lui Teo Trandafir când a aflat că fiica Ralucai Moianu e însărcinată la 19 ani: „Raluca Moianu e bunică! Jesus Christ”](#)

De fapt, politică externă a României față de vecinătatea estică este covârșitor orientată spre susținerea Republicii Moldova. Chiar și așa, Bucureștiul a acționat cel mai adesea ca răspuns la provocări sau situații de urgență și mai puțin ca rezultat al unei viziuni strategice coerente și bine conturate.

Primirea președintelui Republicii Moldova, Maia Sandu, la Palatul Cotroceni, alături de cancelarul Republicii Federale Germania, Olaf Scholz. Foto: presidency.ro

Până în momentul invaziei ruse, România era „terra incognita” pentru populația din Ucraina

Anexarea Crimeei și agresiunea rusă din Donbas din 2014 au reprezentat un punct de cotitură în relația dintre Ucraina și România.

Relația circumspectă România-Ucraina

Până în 2014, relația bilaterală era una distantă, caracterizată printr-un anumit nivel de neîncredere reciprocă din cauza diferendelor teritoriale din trecut. Printre acestea, se numără aspectele legate de recunoașterea de către România a frontierelor Ucrainei, în primii săi ani de independență, Insula Șerpilor și delimitarea platformei continentale din Marea Neagră dintre cele două state.

[Recomandări](#)

[Avioanele private sunt noile aparate-spion pentru militarii din întreaga lume](#)

Totodată, relațiile reci au fost provocate și de chestiunea drepturilor minorității românești din Ucraina.

Din 2014 se observă o recalibrare a discursurilor politice în cele două state și apariția unor noi oportunități de interacțiune generate mai ales de preocuparea comună față de amenințările venite din partea Federației Ruse.

De altfel, în 2014 România a devenit primul stat membru al UE care a ratificat Acordul de Asociere între Ucraina și UE și a susținut în mod constant suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei.

Cu toate acestea și în ciuda discursului politic bilateral pozitiv, cooperarea dintre cele două state a rămas modestă chiar și după 2014.

Niciuna dintre cele două țări nu este în top 10 parteneri comerciali ai celeilalte, ceea ce este surprinzător, având în vedere faptul că Ucraina este cel mai mare vecin al României, de-a lungul unei granițe de aproximativ 600 km.

Klaus Iohannis și Volodimir Zelenski, în timpul vizitei efectuate de președintele român la Kiev, în iunie 2022. Foto: Profimedia

60% din cerealele ucrainene trec pe la noi

Până în momentul invaziei ruse, care a determinat fluxuri mari de refugiați (aproximativ 3,3 milioane de ucraineni au traversat țara noastră, dintre care 110.000 se află încă pe teritoriul ei), România era în general „terra incognita” pentru populația din Ucraina (90% dintre ucraineni nu fuseseră niciodată în România, conform [datelor colectate în 2019 în cadrul proiectului RoSec](#)).

Odată cu începutul războiului dintre Rusia și Ucraina, România a oferit asistență umanitară semnificativă statului vecin și a contribuit la gestionarea crizei refugiaților. În plus, România a fost un centru de tranzit pentru mai bine de 60% din cerealele ucrainene exportate prin UE.

Modul silențios de formulare a deciziilor politice privind Ucraina nu corespunde aspirațiilor regionale ale României.

În ciuda acestui sprijin pentru Kiev, politica generală a României față de Ucraina rămâne prudentă.

Declarațiile politice de susținere a Ucrainei și de condamnare a agresiunii ruse contrastează cu lipsa de transparență în ceea ce privește sprijinul militar care a fost oferit Ucrainei începând cu 24 februarie 2022.

Acest contrast iese și mai mult în evidență atunci când dimensiunea asistenței militare oferite Kievului de către București, una modestă, după informațiile oficiale, este comparată cu cea furnizată de către alte state NATO din regiune ([cu excepția Ungariei](#)).

Pesemne că, în realitate, contribuția militară (muniție și echipamente) la efortul de război al Ucrainei este una mult mai consistentă.

60% din cerealele ucrainene trec prin România. Foto: Profimedia

România, o țară silențioasă

Însă oricât de justificate sau nu ar fi motivele comunicate public sau presupuse ale României pentru această abordare opacă, modul silențios de formulare a deciziilor politice nu corespunde aspirațiilor regionale ale României.

Motivele pentru această abordare sunt numeroase: nevoia de a nu provoca și mai mult Federația Rusă, lucru care ar putea avea consecințe negative asupra securității Republicii Moldova sau insuficiența resurselor militare proprii odată cu transferurile către Kiev.

În plus: frica față de Rusia înrădăcinată în establishment-ul de politică externă al României; calculele politice pragmatice ale liderilor politici actuali, care ar putea pierde puncte electorale în fața populaștilor, dacă volumul real al asistenței militare ar fi dezvăluit, ori atitudinea tradițional prudentă față de Ucraina.

Ce înseamnă, de fapt, „furnizor de securitate”?

Până în februarie 2022, România părea mai degrabă să mențină ca act reflex sintagma de „furnizor de securitate” în regiune și în relația cu vecinătatea estică, fără o punere concretă în aplicare a acestui deziderat.

În fapt, acest rol a fost restrâns ca sferă geografică, limitat la teritoriul său național, și nu unul regional, acolo unde România s-a mulțumit cu preluarea cadrelor de acțiune formulate de aliații săi în cadrul UE sau NATO.

După aderare, parcă energia de inițiativă s-a epuizat

Această abordare de politică externă, caracterizată printr-o imagine de partener loial, credibil și responsabil față de angajamentele asumate în cadrul organizațiilor de care aparține, însă, altfel, discret și lipsit de inițiative notabile în cadrul UE/NATO, nu ar trebui să surprindă.

În cazul României este ceea ce numim „dependență de cale”, o modalitate de formulare a deciziilor politice care s-a perpetuat de la includerea țării în cele două organizații.

Dacă integrarea euro-atlantică a reprezentat forța motrice în strategia de politică externă a României, acest obiectiv a consumat multă energie, Bucureștiul concentrându-și majoritatea resurselor și expertizei pe îndeplinirea obiectivului de aderare.

Acest lucru a venit în [detrimentul altor domenii și priorități](#) în politica externă, precum relația cu vecinătatea estică.

Țară medie, inițiative mici

Astfel, în pofida dimensiunii sale teritoriale, locației geografice și populației sale, care ar îndreptăți România să aspire la un statut de putere medie, capacitatea țării de a fi un actor regional vizibil și influent este mai degrabă tipică unei puteri mici.

Mai mult, România pare să pună un accent puternic pe apartenența sa la NATO și UE pentru a-și consolida profilul regional, ceea ce validează argumentul dependenței puterilor mici de organizațiile internaționale pentru compensarea limitărilor.

În tot acest timp, este de așteptat ca o țară cu un statut de putere medie, cu o poziție cheie la frontiera de est a comunității euro-atlantice, să dezvolte o prezență mai dinamică în regiune. România ar putea propune în mod constant politici în cadrul UE și NATO cu privire la relația cu vecinătatea estică, să manifeste leadership prin inițierea de grupuri de lucru la nivel de state membre, să asigure follow-up.

Toate acestea conferă autoritate și prestigiu în organizațiile internaționale.

Dar dorește de fapt România să-și asume mai multe responsabilități?

Până acum, România s-a concentrat în mare măsură pe sprijinirea sistemului de alianțe din care face parte, [căutând să consolideze poziția UE și NATO](#) în relația cu vecinătatea de est. Această abordare externă, deși firească și necesară, nu este și suficientă pentru a susține aspirațiile României de a avea un statut regional mai vizibil.

Asumarea unui profil de putere medie ar însemna, în perspectivă, o responsabilitate mai mare din partea României în stabilitatea și securitatea regiunii, un sprijin mai solid pentru partenerii estici folosind legăturile sale geografice, dar și mai departe de vecinătatea imediată.

Concret, ce ar însemna să acționăm la scară mai mare?

Conform datelor colectate în cadrul proiectului [RoSec](#), cooperarea ar trebui să prioritizeze domeniul de securitate (de apărare) și pe cel economic.

Mai mult, pe lângă tradiționala susținere a Republicii Moldova, România ar putea să invite Ucraina la un dialog amplu, consistent, pozitiv, lăsând la o parte frustrările trecutului, și adresând întrebarea „Ce putem face pentru voi în materie de integrare euro-atlantică?”.

România ar putea lega mai convingător Ucraina de Republica Moldova ca obiect al preocupării noastre pentru vecinătatea estică.

Toate aceste obiective sunt astăzi vitale pe fondul în invaziei rusești a Ucrainei și ar avea ca efect un flanc estic al UE și NATO consolidat, precum și o mai bună pregătire pentru a descuraja amenințările viitoare.

Din această perspectivă, România ar trebui să se obișnuiască cu ideea că importanța ei pe flancul estic va fi recalibrată, odată ce Ucraina va fi privită ca parte a lui.

În orice caz, este important ca orice ambiție de actor extern cu relevanță și cu ambiții regionale să fie mai întâi comunicată, agreată și asumată la nivel național prin implicarea cât mai multor actori (partidele politice, mediul academic, comunitatea de experți și think-tank-uri etc.) pentru a putea susține ulterior această imagine în afara țării.

Întrebări rămân, însă, dacă România dorește cu adevărat să-și asume mai multe responsabilități și să joace un rol regional mai influent. Sau, poate, precauția și reținerea constituie, de fapt, o alegere deliberată de politică externă?

Aceste întrebări sunt relevante cu atât mai mult cu cât vom asista probabil la transformări geopolitice regionale importante, având în vedere mediul de securitate volatil generat de războiul în desfășurare dintre Rusia și Ucraina.

***

Disclaimer: Acest articol face parte dintr-o serie de analize despre politica externă și de securitate a României în noul context geopolitic, coordonate de Institutul Quartet în parteneriat cu Friedrich-Ebert-Stiftung Romania.

Din aceeași serie mai puteți citi:

- [De ce Marea Neagră este încă un lac rusesc și de ce politicile României o fac să pară mai mică și mai slabă decât este în realitate](#)
- [Deși aproape independent energetic, statul român eșuează să reglementeze domeniul și asta se vede în prețuri](#)

Foto: [presidency.ro](#)

Urmărește cel mai nou VIDEO

 [Urmărește-ne pe Google News](#)